

Espoo-tarina hyväksytty valtuustossa 11.9.2017

Espoo - Euroopan kestävin kaupunki

Mistä olemme tulossa?

Espoo täyttää 560 vuotta kesällä 2018. Espoon ajanlasku alkaa siitä, kun Espoon seurakunta irtautui Kirkkonummen seurakunnasta vuonna 1458. Espoon keskuksessa sijaitseva Espoon tuomiokirkko on pääkaupunkiseudun vanhimpia rakennuksia.

Espoo rakentui Turusta Viipuriin johtavan Kuninkaantien varteen, ja vuonna 1556 kuningas Kustaa Vaasa perusti Kauklahdessa sijaitsevan Espoon kartanon. Siitä Kuninkaantie jatkui Espoon kirkonkylän kautta Bemböleen. Parin kilometrin osuus Bembölestä Träskändan kartanoon on nykyisinkin viralliselta nimeltään Kuninkaantie.

Espoon kehitys kuvaa Suomea pienoiskoossa. Kehityksestämme löytyvät kaikki samat piirteet kuin Suomenkin kehityksestä: vahva agraarisuus, kartano- ja talonpoikaiskulttuuri, alkava teollistuminen ja kaupungistumiskehitys, keskeinen rooli maan kehityksessä sodan jälkeen, voimakas väestönkasvu, hyvinvointiyhteiskunnan rakentuminen ja nykyinen kehitys osana vahvistuvaa, verkostomaista ja kansainvälistä metropolialuetta.

Ensimmäiset 500 vuotta olivat Espoossa hitaan kasvun aikaa. Vasta 1950-luvun alussa asukasmäärä ylitti 20 000 asukasta. Viimeiset vuosikymmenet Espoo on kasvanut voimakkaasti. Koko Helsingin seudun asukasluku on 1950-luvun alkupuolelta 2,5-kertaistunut 1,45 miljoonaan asukkaaseen. Samassa ajassa Espoon väkiluku on kymmenkertaistunut.

Vuonna 1953 alkoi Tapiolan rakentaminen. Nuorehkot lapsiperheet saivat kodit uusissa asuintaloissa, jotka rakennettiin luonnonläheiseen ympäristöön. Kasvava Espoo on rakentanut asuntoja suomalaisten lapsiperheiden tarpeisiin. 1960-luvulla alkaneeseen suureen muuttoon Espoo vastasi aluerakentamissopimusten avulla. Sopimukset mahdollistivat asunnot, päiväkodit ja koulut uusille asukkaille.

Espoota ja sen lähiötä rakennettiin uudisraivaamisen hengessä. Uudet asukkaat olivat aktiivisia, ja monet tänään merkittävät kulttuuriyhdistykset ja urheiluseurat saivat alkunsa. Espooseen syntyi paljon lapsia, joten uusia päiväkoteja ja kouluja rakennettiin paljon. Tapiola rakennettiin teemalla "Asuntoja lapsiperheiden tarpeisiin" ja teekkarit muuttivat Otaniemeen. Perässä seurasivat Länsiväylän varteen rakentuneet Matinkylä-Olari ja Espoonlahti. Junaradan varressa kasvoivat Leppävaara ja Maxi-Market. Kaupungin hallinnollinen keskus sijoittui Espoon keskukseen. Espoosta tuli kauppala 1963 ja kaupunki 1972.

Missä olemme?

Tänään Espoo on turvallinen ja viihtyisä viiden kaupunkikeskuksen ja kahden paikalliskeskuksen muodostama lähes 280 000 asukkaan kaksikielinen ja kulttuurisesti moninainen kaupunki, jossa on kattavat palvelut kaikille espoolaisille.

Espoon kasvu jatkuu. Espooseen syntyvät lapset ja maahanmuutto kasvattavat Espoon väestöä keskimäärin 4500 asukkaalla vuodessa. Vanhusväestön määrä ja suhteellinen osuus kasvavat. Myös

vieraskielisen väestön kasvu on nopeaa. Tällä hetkellä vieraskielisiä asukkaita on yli 42 000 ja määrän ennustetaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2030 mennessä.

Nopea väestönkasvu, ikärakenteen vanheneminen ja samanaikainen lasten määrän sekä vieraskielisen väestön kasvu lisäävät palvelutarpeita ja haastavat palvelutuotannon. Ikääntymisen myötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntä kasvaa. Myös väestönkasvusta johtuen investointiohjelma on euromääräisesti ennätysuuri.

Espoolaisten arvostama luonto on lähellä. Lähiluonnon lisäksi Espoossa on 58 kilometriä merenrantaa, rantaraitti, 165 saarta, keskuspuisto ja Pohjois-Espoossa Nuuksion erämaa, jossa asutus kohtaa Nuuksion luontoarvot ja kymmenet järvet.

Aalto-yliopiston ja VTT:n ansiosta Espooseen on kehittynyt huipputeknologiaa, innovaatioita ja korkeaa osaamista hyödyntävä tieteen, taiteen ja talouden keskittymä. Keilaniemessä on useita kansainvälisten yritysten pääkonttoreita, ja Otaniemestä on muodostunut nuorten yritysten kasvualusta. Kaupunkikeskusten asukkaita puolestaan palvelee lukuisa määrä eri alojen paikallisia pienyrityksiä. Olemme osa kasvavaa verkostomaista metropolialuetta.

Kaupunkirataan tukeutuva Leppävaara on Espoon suurin kaupunkikeskus, jonka ytimessä tarjotaan sekä yksityisiä että julkisia palveluita. Kaupunkirataa on tarkoitus jatkaa Leppävaarasta Espoon keskukseen. Metron varrella Matinkylä-Olarin kaupunkikeskuksessa palvelutori tarjoaa julkisia palveluja kaupallisten palvelujen yhteydessä, mikä helpottaa asukkaiden arkea ja asiointia. Etelä-Espoossa Länsimetro kulkee Matinkylään ja toisen vaiheen louhintatyöt ovat valmistumassa metron jatkamiseksi Kivenlahteen.

Taloudellinen toimintaympäristö, kestävä kehitys, digitalisaatio, kaupungistuminen, ikääntyminen, menetettyjen teknologiateollisuuden työpaikkojen korvautuminen uusilla ja maahanmuuttajien kotoutuminen ovat Espoon suuria haasteita. Kaupungin taloutta kiristää myös kuntien välinen verotulojen taseus ja verotulojen kasvua voimakkaampi väestön lisäys. Aiempina vuosikymmeninä haasteet on ratkaistu taloudellisen kasvun avulla, nyt finanssi- ja eurokriisin jälkeen se on epävarmaa. Yleisesti on ennakoitu, että kasvu tulee olemaan pitkään hidasta.

Lähivuosien hidas talouskasvu ja kaupungin velkataakka pakottavat asettamaan kehityskohteita tärkeysjärjestykseen ja tekemään valintoja. Toimintaa tehostetaan pitkäjänteisesti ja vastuullisesti.

Meidän pitää huomioida kaupunkirakenteen tiivistämisen ja asuntotuotannon varmistamisen tuomat haasteet sekä segregaatiokehityksen riskit. Sisäilmaongelmat ja kasvavan rakennuskannan peruskorjaustarpeet haastavat kuntia ja rakennusala.

Espoossa on muihin Suomen kaupunkeihin verrattuna keskimäärin hyvinvoiva ja korkeasti koulutettu väestö. Kaupungistuminen ja kasvu tuovat mukanaan myös haasteita, kuten yksinäisyys, syrjäytyminen ja monenlaiset sosiaaliset ongelmat. Näihin meidän on etsittävä yhdessä ratkaisuja.

Minne olemme menossa?

Kestävä ja luonnonläheinen Espoo

Espoo on viiden kaupunkikeskuksen ja paikalliskeskusten verkostokaupunki, jonka 300 000 asukkaan raja ylittyy vuonna 2022. Olemme keskeinen osa kehittyvää verkostomaista metropolialuetta ja Etelä-Suomen työssäkäyntialuetta.

Kaikista kaupunkikeskuksista muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa. Rakennamme uusia asuinalueita ja tiivistämme vanhoja alueita. Riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta pidetään huolta.

Kaupunkikeskuksia kehitetään niiden omien vahvuuksiensa mukaisesti. Tiiviit pientalovaltaiset ja kylämäiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunki- ja paikalliskeskuksiin.

Tapiola, Matinkylä-Olari ja Espoonlahti sijoittuvat Länsimetron, Leppävaara ja Espoon keskus kaupunkiradan läheisyyteen. Nykyisten Kauklahden ja Kalajärven paikalliskeskusten lisäksi uusia keskuksia ovat merellinen Finnöö metron varrella ja ekologinen Kera kaupunkiradan varrella ja myöhemmin Hista Espoo-Lohja -radan varrella. Raide-Jokeri yhdistää metron ja kaupunkiradan sekä tehostaa pääkaupunkiseudun poikittaisliikennettä. Kaikkien espoolaisten liikenne- ja joukkoliikennepalvelut toimivat asukas- ja asiakaslähtöisesti.

Espoo on Euroopan kestävin kaupunki nyt ja jatkossa. Aidosti verkostomainen raideliikenteeseen tukeutuva kaupunkirakenne mahdollistaa taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti parhaan tavan kehittää kaupunkiamme. Joukkoliikenteen ja pyöräilyn mahdollisuuksia parannetaan ja niiden suosio kasvaa. Espoolaisten ekologinen jalanjälki pienentyy ja kaupunki toimii ilmastotyön edelläkävijänä.

Espoolaisten asuinympäristö on viihtyisä ja luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus säilyvät. Lähiluonto, virkistysalueet, järvet sekä rantaraitti ja merellisyys ovat Espoon vahvuuksia, joita espoolaiset arvostavat. Metsät, pellot ja kulttuurimaisema huomioidaan Espoon kaupunkikehityksessä myös jatkossa.

Kaikkien Espoo

Hyvät palvelut lisäävät alueen elinvoimaa, kuntalaisten toimeliaisuutta ja arjen sujuvuutta. Kaupungin palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita ja ne ovat kaikkien saatavilla molemmilla kansalliskielillä. Palvelut ovat laadukkaasti, esteettömästi ja tehokkaasti järjestettyjä ja niitä kehitetään yhdessä asukkaiden ja asiakkaiden kanssa. Väkiluvun kasvaessa lisääntyneeseen palvelutarpeeseen vastataan alueittain, lähellä asukasta. Perheen taustasta tai varallisuudesta riippumatta kaikki espoolaiset lapset ja nuoret saavat terveistä, turvallisista ja innostavista päiväkodeista ja kouluista hyvät lähtökohdat elämään, jatko-opintoihin ja työhön. Kaupunki panostaa laadukkaaseen opetukseen ja kasvatukseen yhteistyössä vanhempien kanssa. Lisäksi lasten ja nuorten pahoinvointia ennaltaehkäistään perheiden tukemisella, oikea-aikaisilla palveluilla ja eri tahojen yhteistyöllä.

Ikääntyvien ja vammaisten avuntarpeen lisääntyessä kotona pärjäämistä tuetaan. Tätä työtä kaupunki tekee yhdessä omaisten, ystävien, yhdistysten, seurakuntien ja palveluja tarjoavien yritysten kanssa. Kun kotona pärjääminen ei enää onnistu, tarjolla on kodinomaista hoiva-asumista.

Terveys, hyvinvointi ja onnellisuus kehittyvät ennen kaikkea läheisistä ihmissuhteista. Siksi toteutamme palvelut yhteistyössä asukkaiden sekä asiakkaiden ja heidän läheistensä kanssa. Vaikeimmat haasteet ratkomme yhdessä painopisteen ollessa ennaltaehkäisyssä. Asiakaslähtöistä toimintaa, palveluja uudistavaa ja tehostavaa kehitystyötä jatketaan. Espoon sairaalan ja Jorvin sairaalan integraatio on hyvä esimerkki tavoiteltavasta asiakaslähtöisyydestä sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisessa.

Espoolaiset huolehtivat aktiivisesti ja omatoimisesti itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli omat voimat eivät riitä. Yhä useammat osallistuvat itselleen ja elämäntilanteeseen soveltuvaan toimintaan.

Kaupunki tekee läheistä yhteistyötä alueellaan toimivien seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa erityisesti kerhotoiminnassa, syrjäytymisen ehkäisyssä ja sen vahinkojen korjaamisessa, perheneuvonnassa, vanhustyössä ja maahanmuuttajien kotouttamisessa. Asunnottomuutta vähennetään.

Espoon kaupungin toiminta on avointa, demokraattista ja helposti lähestyttävää. Kaikki espoolaiset, nuorista ikäihmisiin voivat osallistua ja vaikuttaa kotikaupunkinsa kehittämiseen.

Kuntalaisten tarpeet ja toiveet palveluiden suhteen muuttuvat aiempaa moninaisemmiksi. Espoo toimii edelläkävijänä palvelujen kehittämisessä sekä digitalisaation ja robotisaation hyödyntämisessä. City as a Service (kaupunki palveluna) -mallin avulla vastataan kasvaviin ja monimuotoistuviin palvelutarpeisiin asukas- ja asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Tämä uusi tapa järjestää palveluita hyödyntää verkostomaisesti olemassa olevia tila- ja muita resursseja, digitalisaation mahdollistamana.

Kansainvälinen ja luonnonläheinen Espoo on vetovoimainen tapahtumakaupunki, jota elävöittää aktiivinen kaupunkikulttuuri.

Aktiiviset espoolaiset

Espoon teatterilla on toimivat tilat ja kaikissa kaupunkikeskuksissa on arvostetut kirjastot ja uimahallit. Kirjastot toimivat kuntalaisten olohuoneina ja työväenopisto tarjoaa espoolaisille heille tärkeitä kursseja. Lähiluonto ja laajat metsäalueet antavat espoolaisille liikuntamahdollisuuksia, ja Espoo liikkuu -ohjelma ja espoolaiset liikuntaseurat liikuttavat kaiken ikäisiä espoolaisia monipuolisesti. Espoon huippu-urheilustrategian mukaisesti mestaruuksia saavutetaan kaikissa ikäsarjoissa, mikä innostaa varsinkin nuorempia liikuntaharrastusten pariin. Espoolaisilla on mahdollisuus nauttia rikkaasta ja valtakunnallisesti laadukkaasta espoolaisesta kulttuuritarjonnasta. Espoolaisuus on elämää arjessa ja kohtaamisia mm. EMMAn näyttelyissä, Sinfoniettan ja Tapiolan kuoron konserteissa, April Jazzissa, huippu-urheilun ja kulttuurin tapahtumissa, otteluissa ja harrastuksissa. Teemme aktiivista yhteistyötä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntaseurojen sekä yhdistysten ja partiolaisten kanssa. Kaikille espoolaisille lapsille ja nuorille takaamme mahdollisuuden harrastaa.

Aktiiviset asukasyhdistykset ovat espoolaisen paikallistoiminnan rikkaus ja voimavara. Ne tarjoavat mahdollisuuksia omien alueiden kehittämiseen ja kohtaamisten järjestämiseen. Tuemme asukasyhdistysten ja -foorumien toimintaa.

Osaavat ihmiset ja yritykset juurtuvat Espooseen

Espoo on kansallisesti ja kansainvälisesti houkutteleva kaksikielinen kaupunki, jonka palvelut ovat saavutettavissa myös englanniksi. Kaupunkimme tunnetaan maailmanlaajuisesti tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristönä Espoo Innovation Gardenista, jonka avaintoimijoita ovat mm. Aalto-yliopisto ja VTT. Yritysmuotoinen Espoo on hyvä paikka elää, yrittää ja tehdä työtä. Kaupunkia kehitetään yhdessä yrittäjien kanssa yrittäjyyden ja yritystoiminnan toimintaympäristönä.

Espoo on osaamisen ja osaajien kaupunki, jonka koulut ovat kansainvälistä huipputasoa. Englanninkielinen opetustarjonta vastaa voimakkaasti kasvavaan kysyntään. Toisiaan täydentävät kaupunkikeskukset innovaatiokeskittymiseen tarjoavat toimivan alustan osaajien ja kasvavien yritysten kohtaamiselle. Nämä tekijät houkuttelevat kaupunkiimme entistä enemmän uusia kansainvälisiä toimijoita.

Vieraskielisten osuus Espoon työikäisestä väestöstä ennustetaan nousevan 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Kaikkien työikäisten ja -kuntoisten espoolaisten mukanaolo työelämässä varmistaa edellytykset kaupunkilaisten hyvinvointiin ja kaupungin talouden tasapainoon. Nuorten koulusta työelämään polun kehittäminen varmistaa, että nuorten työllisyys on maan parhaalla tasolla.

Kaupungin johtaminen

Johtaminen ja esimiestyö perustuvat myönteiseen, ihmisiin luottavaan ihmiskäsitykseen. Työyhteisömme ovat tunnettuja arvostavasta vuorovaikutuksesta sekä hyvinvoivan henkilöstön osaamisesta ja sitoutumisesta. Kannustavalla ja vastuullisella johtamisella ylläpidämme edellytyksiä toimintamme asukas- ja asiakaslähtöisyydelle samalla varmistaen, että arki sujuu.

Avoin ja toimiva demokratia

Espoossa on avoin ja toimiva päätöksenteko, ja luottamushenkilöt tunnetaan arvostavasta vuorovaikutuksesta ja yhteistyökyyvystä. Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden keskinäinen luottamus sekä verkostoissa toimiminen ja yhteistyö edistävät Espoon tavoitteiden saavuttamista. Yhteistyö on tiivistä erityisesti Helsingin seudun kuntien kanssa. Espoo edistää tulevaisuuden kaupunkipolitiikkaa aktiivisella kumppanuudella muiden suurten suomalaisten kaupunkien kanssa.

STRATEGIAPERUSTA

Espoon visio

Verkostomainen viiden kaupunkikeskuksen Espoo on vastuullinen ja inhimillinen edelläkävijäkaupunki, jossa kaikkien on hyvä asua, oppia, tehdä työtä ja yrittää ja jossa espoolainen voi aidosti vaikuttaa.

Espoon arvot ja toimintaperiaatteet

Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen.

Espoossa on tärkeää, että arki sujuu. Espoon parhaat voimavarat ovat asukkaat, yhteisöt ja yritykset. Asukkaiden aktiivinen osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja yhteistyö kumppaneiden kanssa takaavat tulokselliset ja asukkaiden tarpeisiin vastaavat palvelut.

Espoo on vastuullinen edelläkävijä.

Edelläkävijyys merkitsee ennakkoluulottomuutta ja luovuutta, avoimuutta, nykyisen kyseenalaistamista ja rohkeutta tehdä asioita uudella tavalla. Edelläkävijyyteen sisältyy tutkimuksen ja kansainvälisen kokemuksen hyödyntäminen, kokeilut ja myös niihin liittyvien epäonnistumisten kestäminen. Kehitämme Espoota taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi.

Espoo on oikeudenmukainen.

Toimimme avoimesti, oikeudenmukaisesti, tasa-arvoisesti, yhdenvertaisesti, inhimillisesti ja suvaitsevasti.

Valtuuston asettamat valtuustokauden 2017 – 2021 päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet

Valtuuston asettamista valtuustokauden 2017-2021 tavoitteista ja toimenpiteistä johdetaan vuosittain kaupungin ja toimialojen tulostavoitteet ja määritellään niille täsmälliset mittarit. Mittarit esitetään vuosittain talousarvion yhteydessä. Toimenpiteitä täydennetään ja tarkennetaan tarvittaessa valtuustokauden aikana.

Sivistys ja hyvinvointi

Päämäärä:

Espoo on sivistyksen kärkikaupunki Suomessa. Espoolaiset ovat aktiivisia ja omatoimisia huolehtien itsestään, läheisistään ja lähiympäristöstään. Kukaan ei jää tukea vaille, mikäli voimat eivät riitä. Itsenäinen Espoo järjestää, tuottaa ja kehittää palveluja asukaslähtöisesti yhteistyössä kumppaneiden kanssa ja huolehtii lähiympäristöstä yhteistyössä kuntalaisten kanssa. Palveluvalikoima muodostaa ennaltaehkäisevien, terveys- ja hyvinvointieroja kaventavien, varhaisen puuttumisen, kuntalaisten omatoimisuutta tukevien ja asiakkaan valinnanvapautta lisäävien palvelujen kokonaisuuden.

Valtuustokauden tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide
Varhaiskasvatus on laadukasta ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee.	<ul style="list-style-type: none"> - Varhaiskasvatuksen henkilömitoituksen nykytaso ja subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen säilytetään. - Yksityinen ja julkinen varhaiskasvatus muodostavat toimivan kokonaisuuden ja niiden on oltava kaikkien lapsiperheiden saatavilla. - Vahvistetaan varhaiskasvatukseen TVT-osaamista. - Aloitetaan maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu viisi vuotta täyttäneille.
Espoon oppimistulokset ovat Suomen parhaat.	<ul style="list-style-type: none"> - Säilytetään Espoon perusopetuksen lisätunnit vähintään nykytasolla. - Selvitetään kieltenopetuksen varhentamista. - Opetuksen ja ohjauksen oppilaskohtainen resurssi säilyy korkealla tasolla.
Espoolaiset lukiot ovat kilpailukykyisiä ja yhteistyö korkea-asteen kanssa on tiivistä.	<ul style="list-style-type: none"> - Lisätään toisen- ja korkea-asteen välistä yhteistyötä. - Lukion aloituspaikkoja lisätään kohtuullisen sisään pääsykeskiarvon takaamiseksi. - Selvitetään mahdollisuutta erityisopetuksen tarjoamiseen lukioissa.
Espoo on kansainvälisten päiväkotien ja koulujen edelläkävijä.	<ul style="list-style-type: none"> - Lisätään englanninkielisiä päiväkotien ja koulujen oppilaspaikkoja. - Espoo tukee aktiivisesti koulutusviennin toteuttamista ja markkinointia.
Espoossa jokainen vanhempi voi luottaa, että lähikoulusta saa laadukasta opetusta. Lähikouluperiaatteesta pidetään kiinni.	<ul style="list-style-type: none"> - Ehkäistään koulujen välistä eriarvoistumista kehittämällä opetusmäärärahojen osoittamisen periaatteita tukemaan lähikoulujen hyvinvointia ja ennaltaehkäisemään alueellista segregatiota. - Selvitetään painotetun perusopetuksen vaikutukset koulutuksen tasa-arvoon. - Kouluverkkoa uudistetaan oppimisen lähtökohdista.
Koulukiusaamiselle nollatoleranssi ja taataan koulurauha.	<ul style="list-style-type: none"> - Tuetaan koulu yhteisöjen keinoja yhteenkuuluvuuden, osallisuuden ja sosiaalisten taitojen sekä motivaation edistämiseksi.

Espoossa on omaleimaista ja laajaa kulttuuritarjontaa.	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan viiden kaupunkikeskuksen aluekirjastomallia ja kehitetään pienten kirjastojen itsepalvelua. - Vahvistetaan kulttuuri- ja liikuntapolkua (KULPSI!). - Vahvistetaan osallistuvaa ja omaleimaista kaupunkikulttuuria kaikissa kaupunkikeskuksissa. - Kasvavalla tapahtumatarjonnalla vahvistetaan Espoon kansainvälisyyttä, viihtyisyyttä ja elinvoimaa.
Espoo on Suomen liikkuvin kunta.	<ul style="list-style-type: none"> - ”Espoo Liikkuu” tavoittaa kaikki espoolaiset. - Espoossa on helppo harrastaa arki-, työmatka- ja harrastusliikuntaa. - Varmistetaan riittävä lähiluonto ja lähiliikuntapaikat asuinalueille.
Koulutustakuu toimii, koulupudokkuutta sekä lasten ja nuorten syrjäytymistä vähennetään.	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään Ohjaamo-toimintaa ja Sveps-kokonaisuutta syrjäytymisen ehkäisemiseksi.
Espoon palvelut järjestetään ja tuotetaan asukas- ja asiakaslähtöisesti sekä kustannusvaikuttavasti.	<ul style="list-style-type: none"> - Hyödynnetään kattavasti monituottajamallin käyttömahdollisuuksia. - Kaupunkikeskuksissa toimiva palvelutori parantaa palvelujen saatavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. - Uusi toimintamalli mahdollistaa entistä asiakasystävällisemmän ja monipuolisemman sote-asioinnin. - Parannetaan ennaltaehkäisevien palvelujen saatavuutta, jotta raskaampien palveluiden tarve vähenee. - Kaikkien terveyskeskusten palvelujen saatavuus nousee nykyisten parhaimpien tasolle. - Vahvistetaan erityisesti nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta.
Ikääntyneet asuvat turvallisesti ja toimintakykyisinä kotona ja yksinäisyyden aiheuttamien ongelmien määrä vähenee. Tarvittaessa varmistetaan sujuva pääsy palveluasumisen piiriin.	<ul style="list-style-type: none"> - Kotihoidon toimintatapoja ja palveluja kehitetään vastaamaan entistä paremmin ikääntyneiden tarpeita. Varmistetaan asumispalveluiden riittävyys. - Arvioidaan Espoon liittymistä osaksi Global Age-friendly Cities -verkostoa.
Vammaiset elävät tavallista elämää, osallistuvat ja harrastavat sekä saavat asiansa joustavasti hoidettua.	<ul style="list-style-type: none"> - Varmistetaan, että käytettävissä on riittävät palvelut, ja parannetaan palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä.
Lisätään espoolaisten lapsi- ja perhepalveluiden toimivuutta.	<ul style="list-style-type: none"> - Luodaan sujuva polku neuvolasta varhaiskasvatuksen kautta koulutukseen. Espoossa on toimiva varhaisen puuttumisen toimintamalli erityistä tukea tarvitseville ja lapsiperheille. - Otetaan käyttöön lasten ja nuorten harrastustakuu. - Luodaan toimenpideohjelma lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi.
Nostetaan maahanmuuttajien koulutusastetta, sujuvoitetaan kotoutumista ja työllistymistä.	<ul style="list-style-type: none"> - Lisätään maahanmuuttajataustaisten lasten osallistumisastetta varhaiskasvatukseen. - Luodaan suomi toisena kielenä oppilaille sujuvat siirtymät perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välille.

Elinvoima, kilpailukyky ja työllisyys

Päämäärä:

Espoo on kansainvälisesti kiinnostava ja vetovoimainen osaamisen sekä tieteen, taiteen ja talouden innovaatioympäristö. Osaavat ihmiset, yrittäjät ja kaikenkokoiset yritykset juurtuvat Espooseen. Yrittäjyyteen ja innovatiivisuuteen kannustava yhteiskuntavastuullinen Espoo rakentaa hyvinvointia ja vaurautta metropolialueelle ja koko Suomeen.

Valtuustokauden tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide
Espoon työllisyysaste nousee 75 prosenttiin ja työttömyys alenee 5 prosenttiin.	<ul style="list-style-type: none"> - Kasvupalvelut organisoidaan tehokkaasti tukemaan yrityksiä ja työllisyyden kasvua. - Kiinnitetään erityinen huomio nuorten ja maahanmuuttajien työllisyyden kasvuun. - Kasvupalveluille laaditaan Espoon työllisyystoimenpiteet.
Espoossa hyödynnetään monipuolisesti yksityisen yritystoiminnan ja kolmannen sektorin osaamista.	<ul style="list-style-type: none"> - Hankintaprosesseja pilkotaan ja yksinkertaistetaan pk-yritysten osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi. - Hankinnat parantavat kaupungin kustannusvaikuttavuutta.
Espoo on kansainvälisesti kiinnostava yrityksille ja sijoittajille.	<ul style="list-style-type: none"> - Laaditaan Keilaniemi-visio tukemaan osaamis- ja tietointensiivisten yritysten sijoittumista Espoo Innovation Gardeniin. - Edistetään yritysten ja työpaikkojen sijoittumista länsimetron ja kaupunkiradan kasvu- ja kehityskäytäviin.
Espoo on ihmisille ja yrityksille suurista kaupungeista helpoin paikka investoida.	<ul style="list-style-type: none"> - Puretaan maankäytön ja rakentamisen kuntakohtaista sääntelyä. - Rakennuslupa- ja rakennusvalvonta-asioissa otetaan käyttöön sähköinen asiakastytyväisyyskysely. Tuloksia seurataan reaaliaikaisesti, palautteet käydään läpi yksiköissä systemaattisesti ja asetetaan mittarit asiakastytyväisyyden parantamiseksi. - Edistetään hallinto- ja lupaprosessien sujuvuutta. - Sujuvoitetaan rakennuslupa- ja rakennusvalvontaprosesseja.
Espoon kaikki toiminta tehdään kuntalaista varten ja heidän kanssaan yhteistyössä.	<ul style="list-style-type: none"> - Käynnistetään toimintakulttuurin muutos, jossa asiakas on aina keskiössä. - Otetaan käyttöön ”yhden luukun periaate” ja ”samaa asiaa kysytään vain kerran”-periaate. - Luodaan asiakaspalveluun täysin sähköinen kanava.

Ympäristö, rakentaminen ja liikenne

Päämäärä:

Osana verkostomaista metropolialuetta Espoo kehitty taloudellisesti, ekologisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästi. Palvelukeskittymien saavutettavuus joukkoliikenneyhteyksin paranee ja kaupunkikeskukset kehittyvät omiin vahvuuksiinsa tukeutuen viihtyisiksi, turvallisiksi ja esteettömiksi asumisen, asioinnin, työssäkäynnin ja vapaa-ajan kohtaamispaikoiksi. Segregaation torjumiseksi ja espoolaisten erilaisiin asumistarpeisiin vastaamiseksi kaupunki tarjoaa edellytykset monimuotoiselle asuntotuotannolle ja tonttitarjonnalle.

Valtuustokauden tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide
Koulut kuntoon: Kouluilla ja päiväkodeilla on terveet ja toimivat tilat, ja sisäilmakohteiden ja hätäväistöjen lukumäärä on nolla.	<ul style="list-style-type: none"> - Investointiohjelma kouluihin ja päiväkoteihin toimeenpannaan laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti. Ohjelmassa hyödynnetään tyypikouluja, koulurahastoa, ja parannetaan tilojen käyttöastetta. - Tilaohjelmassa varmistetaan riittävät ja toimivat väistötilat käyttäjien tarpeisiin. Hyödynnetään Koulu palveluna – mallia. - Tilaohjelma suunnitellaan toimialojen yhteistyössä, ja se vastaa sivistystoimen sisällöllisiä tavoitteita. - Sisäilmaratkaisuja haetaan kansallisesti yhdessä muiden suurien kaupunkien kanssa. - Luodaan tiloja käyttävien oppilaiden ja henkilökunnan tyytyväisyyttä koskeva seurantajärjestelmä.
Tilakustannukset laskevat ja tilojen käyttö- ja täyttöasteet paranevat.	<ul style="list-style-type: none"> - Tehostetaan tilojen käyttöä ja täyttöä. - Hyödynnetään tehokkaasti olemassa olevien tilojen käyttöä myös asukas- ja harrastustoiminnassa.
Espeen viidestä kaupunkikeskuksesta muodostuu asuin-, asiointi-, työpaikka- ja opiskelukeskuksia, joilla vahvistetaan kestävää kasvua, yhdenvertaisuutta, hyvinvointia ja saavutetaan skaalaetuja.	<ul style="list-style-type: none"> - Espeen kehittämisessä kiinnitetään huomio alueiden tasapainoiseen kehittämiseen. - Tehdään selvitys kaavoituksen aluemallin toimivuudesta. - Ison Omenan palvelutorin kokemuksia käyttäen laaditaan palvelutorikonsepti, jonka avulla julkisten ja yksityisten palvelujen saatavuutta parannetaan kustannustehokkaasti eri keskuksissa pienempiä paikalliskeskuksia unohtamatta. - Ehkäistään segregaatiota. - Edistetään täydennysrakentamista. - Toteutetaan esteettömyysohjelma.
Espeen kasvu- ja kehityskäytävät perustuvat toimiviin raideyhteyksiin.	<ul style="list-style-type: none"> - Espeen kasvu suunnataan erityisesti länsimetron, metron jatkeen, Raide-Jokerin ja kaupunkiradan ympärille. - Edistetään tiivistä rakentamista raideyhteyksien varrella. Korkeaa rakentamista lisätään hyvien liikenneyhteyksien varrella olevilla alueilla ja asemanseuduilla, joihin se perustelluista syistä sopii.
Esposseen on helppo rakentaa pientaloja. Pientalo- ja kerrostalotonttien tonttivaranto on riittävä.	<ul style="list-style-type: none"> - Vauhditetaan Pohjois- ja Keski-Espeen yleiskaavan etenemistä. - Tarkastetaan olemassa olevien pientaloalueiden täydennysrakentamispotentiaali ja edistetään käyttämättömän pientalokaavavarannon käyttöönottoa.
Espossa rakennetaan ekologisesti kestävästi.	<ul style="list-style-type: none"> - Edistetään puurakentamista. - Edistetään hiilivapaan energian käyttöä ja energiatehokkuuden parantamista sekä julkisissa että yksityisissä kiinteistöissä ja rakennuksissa.

Lisätään liikenteen solmukohtien kaupunkimaisuutta.	- Kiirehditään Otaniemi-Keilaniemen ja Leppävaaran keskusalueiden ja muiden liikenteen solmukohtien kehittämistä.
Espoo kasvaa kestävästi.	- Laaditaan kestävä MAL-sopimus. - Sidotaan Espoon asuntotuotantotavoitteet valtion infrainvestointeihin. - Asuntopoliittinen ohjelma tuodaan valtuuston käsiteltäväksi. - Edistetään kohtuuhintaista asumista.
Edistetään liikkumista palveluna.	- Luodaan liityntäliikenteen ympärille liikkuminen palveluna - toimintaympäristö.
Joukkoliikenne on sujuvaa ja sen kulkutapaosuus kasvaa.	- Varmistetaan riittävä joukkoliikenteen palvelutaso, sujuvat joukkoliikenneyhteydet ja pidetään lippujen hinnat kohtuullisina. - Edistetään päätöstä kaupunkiradasta ja suunnitellaan kaupunkia tulevat pikaraitiotielinjaukset huomioiden.
Espoossa on helppo liikkua ja pysäköidä.	- Tietöiden aikana kiinnitetään erityinen huomio ohitusliikenteen sujuvuuteen. - Toteutetaan Espoon pysäköintiohjelma.
Lisätään kävelyn ja pyöräilyn osuutta Espoossa liikutuista matkoista.	- Arvioidaan kaupunkipyöräkokeilu ja päätetään sen jatkosta. - Parannetaan pyöräilyn ja kävelyn verkostoa lisäämällä pyöräliikenteen sujuvuutta, päivittämällä pyöräteiden suunnitteluohjeet sekä parantamalla pyörätieinfraa.
Tehdään Espoosta hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä.	- Päivitetään Espoon ilmasto-ohjelma siten, että hiilineutraalisuus saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. - Edistetään älykkäiden ja puhtaiden ratkaisujen kehittämistä ja käyttöönottoa. - Edistetään kestäviä ja innovatiivisia hankintoja. - Kehittyvä Kera on kansainvälinen esimerkki kiertotalouden digitaalisesta kaupunkialustasta, joka toteutetaan yhteistyössä Smart & Clean -säätiön, Nokian ja useiden muiden yhteistyötoimijoiden kanssa.
Kaupungin kasvaessa huolehditaan luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymisestä.	- Laaditaan Espoon luonnonsuojelun toimenpiteet, joiden tavoitteena on tukea olemassa olevia suojelukohteita ja jossa selvitetään mahdollisuuksia täydentää luonnonsuojeluverkostoa alueellisesti ja laadullisesti. - Toteutetaan vesiensuojeluohjelma.
Espoo on Suomen turvallisin kaupunki.	- Edistetään turvallisuusajattelua kokonaisvaltaisesti. - Lisätään kouluteiden turvallisuutta. - Edistetään espoolaisten osallisuutta oman asuinympäristön kehittämisessä.

Talous, henkilöstö ja johtaminen

Päämäärä:

Toimimme edelläkävijänä kunnallisten palvelujen, niiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamisessa. Osaavana ja uudistuskykyisenä henkilöstönä järjestämme, tuotamme ja kehitämme palveluja sekä niiden laatua, kustannusvaikuttavuutta ja tuottavuutta. Johtaminen, esimiestyö ja työtyytyväisyys kehittyvät ja ovat hyvällä tasolla. Tasapainotamme kaupunkikonsernin talouden ja käänämme velkamäärän laskuun. Nostamme investointien omarahoitusosuuden sataan prosenttiin. Kaupungin organisaatio kehittyy ja vastaa toimintaympäristön muutokseen.

Valtuustokauden tavoitteet:

Tavoite	Toimenpide
Espoon talous on tasapainossa ja Espoon verotaso pysyy maltillisena. Konsernin lainakanta (pl. Espoon asunnot Oy ja HSY) kääntyy laskuun valtuustokauden lopulla.	<ul style="list-style-type: none"> - Jatketaan talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelman toimeenpanoa. - Kaupungin investoinnit rahoitetaan tulo-rahoituksella, kaupungin investoinnit ovat keskimäärin 280 M€/vuosi. - Toimintakatteen alijäämän muutos pienenee. - Palvelutuotannon ja palvelujen järjestämisen tehokkuus paranee. - Sisäisten palvelujen tuottavuus paranee. - Tehdään selvitys kaupungin ydintoiminnoista sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä. - Metron investointikustannusten kattamista varten, sen perusteella saatuja ja saatavia tuloja ryhdytään seuraamaan.
Espoon johtaminen ja arki sujuu. Työhyvinvointi paranee ja sairaspotilaat vähenevät.	<ul style="list-style-type: none"> - Vahvistetaan hyvää johtamista ja tuetaan henkilöstön osallistumista oman työnsä suunnitteluun ja kehittämiseen.
Otetaan käyttöön kokeilukulttuuri.	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan henkilöstöä kokeiluihin ja toimintatapojen jatkuvaan kehittämiseen.
Espoon viestintä on vuorovaikutteista ja modernia.	<ul style="list-style-type: none"> - ”Espoo on media” -ajattelun mukaisesti kaupungin henkilöstö, kaupunkilaiset sekä espoolaiset yritykset ja yhteisöt viestivät Espoosta.
Espoo valvoo aktiivisesti etujaan maakuntauudistuksessa. Kehitetään kaupungin poliittista johtamista.	<ul style="list-style-type: none"> - Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutukset Espoon kaupungin organisaatioon selvitetään. - Valtuuston määrittämät sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät tavoitteet ja edunvalvonta varmistavat espoolaisten palvelujen ja Espoon kaupungin kehittymisen. - Arvioidaan kaupungin johtamisjärjestelmä ja sen vaihtoehdot ja perustetaan luottamushenkilöryhmä ohjaamaan työtä. - Vähennetään oleellisesti kuntakohtaisten ohjelmien määrää ja lisätään jäljelle jäävien ohjelmien ohjausvaikutusta.
Espoon palvelut muotoillaan asiakasta varten. Tavoitteena, että ”kaikki virheet korjataan”.	<ul style="list-style-type: none"> - Palvelutuotannossa hyödynnetään kokemusasiantuntijoita ja toimintaa kehitetään Lean-menetelmällä. - Asiakastytyväisyyttä seurataan jatkuvasti ja palautteet käsitellään yksiköissä.
Espoo on digitaalisten palvelujen ja älykkään kaupungin ykköskaupunki – City as a Service.	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään edelleen liikkuminen-, koulu-, palvelutori- sekä elä ja asu palveluna -konsepteja. - Asiointi- ja lupapalveluja kehitetään asiakaslähtöisesti ja niiden esteettömästä saatavuudesta huolehditaan siirryttäessä digitaalisiin palveluihin. Keskeisissä palveluissa säilytetään paperiasioinnin mahdollisuus
Ihmiset ja yritykset saavat Espoosta hyvää palvelua kotimaisten kielten lisäksi myös englanniksi.	<ul style="list-style-type: none"> - Englannista tehdään Espoon kolmas asiointikieli. - Kaikki palvelut ja lomakkeet saataville suomen ja ruotsin kielen lisäksi myös englanniksi.

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat

Poikkihallinnolliset kehitysohjelmat ovat alustoja, joissa kehitetään kokeillen ja pilotoiden innovatiivisia ratkaisuja Espoo-tarinan mukaisesti yhdessä kumppanien kanssa, ja niitä tuetaan EU-ohjelmien avulla.

Osallistuva Espoo

Osallistuva Espoo -ohjelmalla edistetään asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen osallistumista Espoo-tarinan mukaisesti. Päämääränä on kaikkien Espoo, kuntalaisten osallistumisen helppous, asukkaiden lähitekeminen ja omatoimisuus sekä vaikuttamisen, demokratian ja päätöksenteon kehittyminen. Kansalaistoiminta määrittelee tulevaisuuden kaupungin ja tekee Espoosta kansainvälisesti vetovoimaisen.

Hyötytavoite 1: Asukkaat, yritykset ja yhteisöt osallistuvat yhteisten haasteiden ratkaisemiseen

Hyötytavoite 2: Asukkaiden lähitekeminen ja omatoimisuus kukoistavat

Hyötytavoite 3: Asukkaiden luottamus demokratiaan ja päätöksentekoon kasvaa

Innostava elinvoimainen Espoo

Kansainvälisesti vetovoimaisten, Espoon elinkeinorakennetta monipuolistavien liiketoiminta- ja kokeilualustojen edistäminen on kaupungin kasvustrategian ytimessä. Kasvavalla tapahtumatarjonnalla vahvistetaan Espoon kansainvälisyyttä, viihtyisyyttä ja vetovoimaa. Espoolaiset ovat vahvasti mukana työelämässä ja yritykset löytävät tarvitsemiaan osaajia myös työelämän tarpeiden muuttuessa. Kaupungin yritysmyönteisyyttä kehitetään yhdessä yrittäjien kanssa.

Kestävä Espoo

Espoon tavoitteena on olla pysyvästi Euroopan kestävin kaupunki. Espoo tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Uusilla ratkaisuilla rakennetaan Espoon vetovoimaa ja kilpailukykyä, synnytetään uutta liiketoimintaa, lisätään monimuotoisen luonnon ja kaupunkiympäristön tarjoamia hyötyjä sekä tehdään aluetta tunnetuksi. Espoon kestävä kasvun tukemiseksi ohjelma kehittää merkittäviä uusia älykkään ja puhtaan teknologian ratkaisuja yhdessä kumppaneiden kanssa. Ratkaisut tukevat arjen sujuvuutta ja tuovat lisäarvoa jokaiselle espoolaiselle. Espoo toimii älykkään kaupunkikehityksen, ilmastotyön ja kiertotalouden edelläkävijänä. Uusien ratkaisujen käyttöönottoa vahvistetaan kestäviä ja innovatiivisia hankintoja kehittämällä sekä aktiivisella kumppanuusyhteistyöllä.

Hyvinvoiva Espoo

Ohjelma vahvistaa espoolaisten mahdollisuuksia edistää terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäisee alueiden eriytymiskehitystä lisäämällä yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Espoossa on terveimmät, onnellisimmat, hyvinvoimimmat ja liikkuvimmat asukkaat. Ohjelman aikana tarkastellaan myös kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviä ja hallinnonrajoja ylittäviä rakenteita kaupungin ja maakunnan palvelujen yhteensovittamiseksi ja yhteistyön helpottamiseksi.